

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso: sudaryti sąlygas visų ES valstybių narių piliečių dalyvavimui ir jį skatinti (tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Lietuvos prašymu)

(2014/C 67/03)

Pranešėjas **Giuseppe IULIANO**

2013 m. balandžio 15 d. ES Tarybai pirmininkaujanti Lietuva, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso: sudaryti sąlygas visų ES valstybių narių piliečių dalyvavimui ir jį skatinti

(tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Lietuvos prašymu).

Išorės santykių skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. rugsėjo 25 d. priėmė savo nuomonę.

493-iojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. spalio 16–17 d. (2013 m. spalio 16 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 110 narių balsavus už ir 2 susilaikius.

Ižanga

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuo pat jo įkūrimo ypatingą dėmesį skyrė savanoriškai veiklai, kadangi tai atspindi konkrečių piliečių siekį užtikrinti solidarumą, socialinę sanglaudą ir bendruomenių, kuriose jie vykdo savo veiklą, pažangą. Sakoma, kad savanoriška veikla „rodo visuomenės geros valios perteklių“ ir aiškiai atspindi Europos Sąjungos puoselėjamas vertybes.

Įvairiose nuomonėse EESRK svarstė klausimus, susijusius su savanoriška veikla tiek nacionaliniu lygmeniu, tiek vykdant tarpvalstybinę veiklą ES. Iš tikrųjų EESRK buvo pirmoji institucija, pasiūliusi minėti Europos savanoriškos veiklos metus. Be to, EESRK parengė nuomonių dėl pilietinės visuomenės vaidmens vykdant ES išorės veiksmus ir plėtojant vystomąjį bendradarbiavimą.

Todėl atsižvelgiant į tai, kad Sutarties dėl ES veikimo 214 straipsnio 5 dalyje konkrečiai kalbama apie Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso, vėliau pavadinto ES pagalbos savanorių (angl. „EU Aid Volunteers“) iniciatyva, įsteigimą ir kad jau pradėtas reglamento dėl šios iniciatyvos įgyvendinimo priėmimo artimiausiu metu procesas, yra tinkamas laikas EESRK užimti poziciją, kuri suteiktų Europos pilietinei visuomenei galimybę dalyvauti rengiant ir vėliau įgyvendinant šį reglamentą.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso (ESHPK), kitaip vadinamo ES pagalbos savanorių iniciatyva, įsteigimą, kadangi mano, jog jis gali paskatinti Europos piliečius dalyvauti humanitarinės pagalbos srityje, visų pirma vykdant tokių pilietinės visuomenės organizacijų kaip specializuotos nevyriausybinės organizacijos (NVO) veiklą.

1.2 ESHPK turi būti priemonė paskatinti įsitraukti tas valstybes nares, kurios neturi senų tradicijų dalyvauti vykdant humanitarines užduotis. Todėl EESRK siūlo numatyti konkrečius veiksmus, kuriais būtų paskatintas tiek šių šalių savanorių dalyvavimas, tiek jų socialinių ir humanitarinių organizacijų veikla.

1.3 Siekiant paskatinti piliečius pritarti humanitarinei veiklai ir pripažinti savanoriškos veiklos svarbą, EESRK taip pat rekomenduoja apsvarstyti galimybę imtis visuomenės informavimo šiais klausimais ir sąmoningumo ugdymo veiksmų.

1.4 EESRK visiškai pritaria Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos išdėstytoms mintims dėl humanitarinės veiklos tikslų ir priemonių ir išreiškia įsitikinimą, kad humanitarinė pagalba apima ir humanitarinių krizių aukų apsaugą, jų orumo išsaugojimą bei pagarbą jų teisėms.

1.5 EESRK pabrėžia, kad humanitarinės veiklos sąvoka yra labai plati, apimanti daugiau nei pačią pagalbą, ir primena, kad visų pirma būtina laikytis humanitarinių žmogiškumo, nešališkumo, neutralumo ir nepriklausomumo principų bei humanitarinę veiklą reguliuojančių teisės aktų.

1.6 EESRK nori atkreipti dėmesį į išskirtinį savanoriškos veiklos pobūdį ir jos painiojimo su kitokia profesine veikla pavojų. Dabartinėmis ekonomikos krizės sąlygomis šis aspektas tampa ypač svarbus tiek pačiai Europos Sąjungai, tiek jos išorės veiklai.

1.7 EESRK atkreipia dėmesį, kad atskirose valstybėse narėse savanoriškos veiklos srityje galiojantys skirtingi teisės aktai gali turėti neigiamo poveikio ES pagalbos savanorių iniciatyvai.

1.8 Savanoriai į veiklą turėtų būti įtraukiami tik pagal poreikius, išnagrinėjus ir įvertinus padėtį ir nuo nelaimių ar sudėtingų krizių nukentėjusių gyventojų poreikius.

1.9 Pasiūlyme dėl reglamento ⁽¹⁾ pabrėžiama būtinybė nustatyti standartus visiems savanorių dalyvavimo proceso etapams. EESRK pritaria šiam susirūpinimui ir siūlo rengiant šiuos standartus remtis gerąja patirtimi humanitarinės veiklos srityje ir esamomis kokybiškomis iniciatyvomis.

1.10 Savanoriai paprastai dalyvauja socialinių organizacijų, rečiau – pilietinio pobūdžio viešųjų įstaigų veikloje. Įstaigų kokybė ypač svarbi sėkmingam darbui. EESRK pritaria, kad reikia sukurti organizacijų sertifikavimo mechanizmus, paremtus humanitarinės veiklos sektoriaus patirtimi ir įgytomis žiniomis. Sertifikavimo kriterijai turi būti taikomi – juos atitinkamai priderinus – ir nukentėjusių šalių priimančiosioms organizacijoms.

1.11 EESRK yra įsitikinęs, kad sertifikavimo mechanizmas turi būti kuriamas remiantis visa sukaupta patirtimi, o jį taikant reikia laikytis tokių svarbių principų kaip skaidrumas, laisva konkurencija ir lygios galimybės bei atskaitomybė. Ši iniciatyva turi paskatinti į veiklą įsitraukti senų tradicijų šioje srityje neturinčių šalių NVO.

1.12 EESRK nori pabrėžti savo įsitikinimą, kad be techninio ir profesinio pobūdžio mokymo, kuris, savaime aišku, yra svarbus, reikia numatyti ir daugiau dėmesio skirti tokiam mokymui, kurio dėmesio centre būtų vertybės, pagarba nukentėjusiai visuomenei, tarpkultūrinis matmuo, pagarba plačiąja prasme, psichologiniai ir socialiniai pagalbos aspektai ir kt., t. y. daugybė tų klausimų, kurie sudaro humanitarinės veiklos, neapsiribojančios vien techniniais dalykais, esmę.

1.13 Kalbant apie verslo subjektų, kurie taip pat yra sukaupę patirties įmonių ar kitokios savanoriškos veiklos srityje, dalyvavimą, EESRK yra įsitikinęs, kad šį klausimą reikia išsamiai išnagrinėti ir įvertinti mažųjų bei vidutinių įmonių indėlį.

⁽¹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusas (COM(2012) 514 final).

2. Bendrosios pastabos

2.1 Nors savanorystė ir savanoriška veikla yra tapusios ES teisyno dalimi ir jau išstius dešimtmečius Europos institucijos šioje srityje vykdo įvairius projektus bei programas, Sutartyje dėl ES veikimo apie savanorišką veiklą konkrečiai užsiminama tik 214 straipsnio 5 dalyje (skyriuje „Humanitarinė pagalba“). Šioje dalyje siūloma įsteigti Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusą (ESHPK), kad, kaip teigiama, jaunieji europiečiai būtų skatinami prisidėti prie humanitarinės pagalbos veiksmų.

2.2 Be to, kad šis užsiminimas sukėlė nuostabą dėl įvairių priežasčių, Sutartyje tai vienintelė nuoroda į savanorišką veiklą. Humanitarinis sektorius galbūt yra viena labiausiai specializuotų bendradarbiavimo sričių. Nekalbama apie savanorišką veiklą kituose sektoriuose, kuriuose Europa turi patirties, pavyzdžiui, jaunimo, socialiniame ir kt. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, ES institucijos ėmė spręsti šios iniciatyvos įgyvendinimo klausimą. Taigi Komisija ėmėsi įvairių šios iniciatyvos pagrįstumo ir poveikio tyrimų ir įgyvendino daugelį bandomųjų projektų, kad įgytų patirties ir pritaikytų ją praktiškai ⁽²⁾. Iš pagrindinių pokyčių galima paminėti sprendimą pakeisti korpuso pavadinimą į ES pagalbos savanorių iniciatyvą ir diskusijose dėl reglamento, reguliuojančio iniciatyvos įgyvendinimą, pasiektą pažangą.

2.3 EESRK nori priminti, kad daugelis Europos socialinių organizacijų visada iš dalies vykde savanorišką veiklą, todėl vykdydamas savo užduotis Komitetas visada dėmesį skyrė šios veiklos skatinimui, propagavimui ir pan.

2.4 Be to, EESRK išdėstė savo poziciją daugelyje nuomonių įvairiais ES vystomojo bendradarbiavimo ir išorės veiklos klausimais ir ypač pabrėžė su jo įgaliojimais susijusias aspektus: pilietinės visuomenės vaidmuo, socialinės ir darbo teisės ir kt.

2.5 Humanitarinė pagalba yra vienas iš ES išorės veiklos aspektų ir būtent viena iš sričių, kurioje Europos pilietinės visuomenės dalyvavimas ir vaidmuo yra ryškiausi. Daugiau nei 47 proc. Europos Komisijos humanitarinės pagalbos teikiama per NVO ⁽³⁾; panašiai yra ir daugelyje valstybių narių. Be to, Eurobarometro duomenimis, tai viena iš ES politikos sričių, sulaukianti didžiausios Europos piliečių paramos ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos GD 2006, 2010 ir 2012 m. pavedė atlikti tris vertinimus šiuo klausimu: Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso įsteigimo peržiūra (2006 m.), Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso įsteigimo peržiūros galutinė ataskaita (2010 m.) ir Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso įsteigimo poveikio vertinimas (2012 m.), kuriais remiantis buvo padarytos įvairios išvados.

⁽³⁾ 2012 m. ECHO duomenys: http://ec.europa.eu/echo/files/funding/figures/budget_implementation/AnnexV.pdf

⁽⁴⁾ 2012 m. kovo mėn. Eurobarometro tyrimai rodo, kad 88 proc. Europos piliečių pritaria tam, kad Europos Sąjunga skirtų lėšų šioms sritims http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/ebs_383-384_fact_es_es.pdf.

2.6 Nuo 1996 m., kai buvo priimtas Reglamentas (EB) Nr. 1275/1996, Europos Komisija savo humanitarinei veiklai turi tvirtą pagrindą, kuris vėliau buvo papildytas priimtu Europos konsensusu dėl humanitarinės pagalbos, kurį trys institucijos (Taryba, Komisija ir Parlamentas) pasirašė 2007 m. ir kuriame nustatyti bendri humanitarinės pagalbos politikos principai. Šiame dokumente apibrėžta bendra ES humanitarinės pagalbos vizija, politiniai tikslai ir principai ir išdėstytas ES siekis vieningiau ir veiksmingiau tenkinti humanitarinius poreikius. Be to, apibrėžiamas valstybių narių ir ES institucijų vaidmuo. Galiausiai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 214 straipsnyje humanitarinė pagalba nurodoma kaip atskira politikos sritis.

2.7 EESRK pritaria Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos išdėstytam požiūriui, kad „ES humanitarinės pagalbos tikslas – atsižvelgus į poreikius, bet kada prireikus reaguoti į ekstremalią situaciją, siekiant išsaugoti gyvybę, užkirsti kelią žmonių kančioms ir jas palengvinti bei išsaugoti žmonių orumą, jei valdžios organai ir vietos dalyviai negali visko aprėpti, negali arba nenori imtis veiksmų. ES humanitarinė pagalba apima ne tik pagalbą, paramos ir apsaugos operacijas, kurių tikslas – išgelbėti ir išsaugoti gyvybes humanitarinių krizių metu arba iš karto po jų, bet ir veiksmus, kuriais siekiama sudaryti geresnes sąlygas pasiekti žmones, kuriems reikia pagalbos, arba įgyti galimybę juos pasiekti, bei laisvam pagalbos srautui. ES humanitarinė pagalba prireikus teikiama reaguojant į žmogaus sukeltas krizes (įskaitant sudėtingas ekstremalios situacijos atvejus) ir į stichines nelaimes“⁽⁵⁾. EESRK labai palankiai vertina teiginius apie aukų apsaugą ir žmogiškojo orumo išsaugojimą, kadangi tai apima daugiau nei įprastą pagalbą sąvoką.

2.8 Todėl EESRK pabrėžia, kad be tarptautinės humanitarinės teisės apibrėžčių, kuriomis nustatomos aukų teisės, ar be pirmiau minėtų pačios ES teisės aktų, kai kurioms pripažintoms humanitarinėms organizacijoms, pavyzdžiui, organizacijai „Gydytojai be sienų“, humanitarinė veikla yra pilietinės visuomenės ar asmens veiksmas kitos pilietinės visuomenės ar asmens atžvilgiu siekiant išgelbėti gyvybę ar palengvinti kančią. Skirtingai nei teikiant kitokio pobūdžio pagalbą, nesiekiamą pakeisti visuomenės, o tik padėti įveikti kritinį laikotarpį. Tai įsipareigojimas asmenims, o ne valstybėms. Pagrindinis vaidmuo humanitarinės pagalbos srityje tenka pilietinei visuomenei.

2.9 EESRK nori pabrėžti, kad humanitarinės pagalbos samprata per pastaruosius dešimtmečius pakito ir apima tokius aspektus kaip prevencija ir pavojaus mažinimas, pagalba, apsauga ir rehabilitacija po nelaimės ar konflikto. Europos Sąjunga pasiekusi Europos konsensuą dėl humanitarinės pagalbos tapo lydere šioje srityje. Tačiau humanitarinė pagalba nereiškia vien poreikių tenkinimo, ji apima aspektus, kurie įkūnija vadinamąjį „teisėmis grindžiamą požiūrį“, ir ją teikiant

žmonėms stengiamasi sugrąžinti jų orumą. Šio žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio klausimu EESRK indėlis gali būti reikšmingas.

2.10 EESRK taip pat nori pabrėžti, kad Europos konsensusas dėl humanitarinės pagalbos arba ES pagalbos savanorių iniciatyva gali padėti į šiuos klausimus atkreipti dėmesį tų valstybių narių, kurios neturi senų humanitarinės pagalbos tradicijų, tačiau be jokios abejonės gali suteikti naują viziją, postūmį ir turi didelį savanorių potencialą. Viena iš ES pagalbos savanorių iniciatyvos veiklos sričių turėtų būti piliečių savanoriškos veiklos humanitarinėje srityje skatinimas visoje Europos Sąjungoje.

2.11 Taigi, EESRK palankiai vertina ES pagalbos savanorių iniciatyvą ir nori išdėstyti savo požiūrį vykstant reglamento dėl šios iniciatyvos rengimo procesui visų pirma aptardamas tuos aspektus, kurie yra labiausiai susiję su jo, Europos Sąjungos konsultavimosi su pilietine visuomene institucijos, užduotimis ir patirtimi.

3. Savanoriška veikla Europai teikiant pagalbą

3.1 EESRK pritaria pasiūlyme dėl reglamento pateiktoms savanoriškos veiklos apibrėžtims, kurios buvo minėtos kitose nuomonėse. EESRK nori atkreipti dėmesį į išskirtinį savanoriškos veiklos pobūdį ir jos painiojimo su kitokia profesine veikla pavojus. Ekonomikos krizės, kaip kad šiuo metu, sąlygomis šis aspektas tampa ypač svarbus tiek pačioje Europoje, tiek jos išorės veikloje. Todėl EESRK siūlo tam tikrais atvejais įvertinti galimą ekonominių Europos savanoriškos veiklos poveikį pagalbą gaunančiose šalyse.

3.2 EESRK nori priminti, kad yra svarbu, kad teisės aktai, taikomi savanoriškai veiklai Europos Sąjungoje ir ypač tarptautinei savanorių veiklai, būtų suderinti. EESRK atkreipia dėmesį, kad skirtingose valstybėse narėse savanoriškos veiklos srityje galiojantis nevienodas teisinis pagrindas gali turėti neigiamo poveikio Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso iniciatyvai⁽⁶⁾.

3.3 EESRK taip pat yra įsitikinęs, kad ši iniciatyva turi padėti į savanoriškos veiklos ir humanitarinės pagalbos klausimus atkreipti dėmesį tų valstybių narių, kuriose nėra senų tradicijų šioje srityje. Vykdamas iniciatyvą turi būti siekiama sudaryti sąlygas dalyvauti tų šalių organizacijoms ir vadovaujantis lygių galimybių principu skatinti į veiklą įsitraukti savanorius ir savanores iš visos Sąjungos. EESRK siūlo imtis konkrečių veiksmų, kuriais būtų skatinamos dalyvauti organizacijos ir savanoriai iš tų valstybių narių, kurioms iki šiol buvo mažiau atstovaujama vykdamas humanitarines užduotis.

⁽⁵⁾ Konsensuso 8 straipsni. OL C 25, 2008 1 30, p. 1–12. Konsensuse taip pat kalbama apie tokias iniciatyvas kaip projektą SPHERE, kuriame apibrėžtos humanitarinių krizių ištiktų asmenų teisės ir nustatyta jų apsauga. Projekto SPHERE Humanitarinė chartija ir būtiniausi standartai.

⁽⁶⁾ EESRK nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES politika ir savanoriška veikla. Tarpvalstybinės savanoriškos veiklos pripažinimas ir skatinimas ES“, COM(2011) 568 final, OL C 181, 2012 6 21, p. 150–153.

3.4 Nors pradinėje SESV versijoje buvo numatyta, kad jų veiklos sritis apsiribos humanitarinės pagalbos klausimais, iš tiesų didelė finansuojamų bandomųjų projektų dalis ir nemaža savanoriams paskirtų užduočių dalis yra labiau susijusios su vystomojo bendradarbiavimo, nelaimių rizikos mažinimo, atkūrimo ir atstatymo, švelninimo, atsigavimo ir kt. klausimais. EESRK mano, kad šis prisitaikymas yra logiškas ir siūlo išnagrinėti, kaip ateityje galėtų būti vystoma savanoriška veikla Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo srityje.

3.5 Savanoriška veikla teikiant Europos humanitarinę pagalbą ir apskritai imantis vystomojo bendradarbiavimo veiksmų turi derėti su likusiais ES institucijų veiksmais, juos papildyti ir būti jų dalimi. EESRK laikosi nuomonės, kad savanoriška veikla gali būti naudinga kitose tarptautinio vystomojo bendradarbiavimo srityse, bet savanorių dalyvavimo klausimas turi būti sprendžiamas laikantis rizikos vengimo, nekenkimo ar atsargumo principų, aiškiai nustatant sąlygas, kuriomis savanoriai imasi veiksmų.

3.6 Todėl EESRK pritaria tam, kad Europos Parlamentas apribojo savanorių galimybes dalyvauti konfliktinių, susijusių su grėsme saugumui ar sudėtingų ekstremalių situacijų sąlygomis. Pagalbos gavėjų, savanorių ir darbuotojų saugumui, ypač tokiais atvejais, kai vykdoma humanitarinė veikla, turi būti skiriamas didžiausias dėmesys.

3.7 Šiuo požiūriu EESRK siūlo žengti žingsnį į priekį nustatant projektų, kuriuos vykdant dera įtraukti savanorius, rūšis arba bent jau tiksliau apibrėžti, kokio pobūdžio veikloje neturėtų dalyvauti savanoriai plėtojant aptariamą iniciatyvą. Humanitarinės veiklos sritis yra labai plati ir įvairi ir reikia nustatyti, kuriais atvejais savanorių darbas yra iš tiesų tinkamas sprendimas.

3.8 Kartu EESRK palankiai vertina tai, kad buvo atsisakyta Sutartyje išdėstyto požiūrio į savanorišką jaunimo veiklą pasirenkant realistiškesnį požiūrį, pagal kurį atsižvelgiama į skirtingas savanoriškos veiklos rūšis, šiai veiklai reikalingas savybes, skirtingas vertybes ir kt. EESRK mano, kad reikia dėti pastangas užtikrinti tinkamą lyčių pusiausvyrą šiame projekte.

4. Europos pagalbos savanorių iniciatyvos įgyvendinimo iššūkiai

4.1 ES pagalbos savanorių iniciatyvos įgyvendinimo klausimu Europos Sąjungos institucijos laikosi atsargaus požiūrio. Iki šiol vykdytų bandomųjų projektų ir iniciatyvų įvertinimas turėtų turėti lemiamą reikšmę nustatant ir įveikiant kai kuriuos iš būsimų iššūkių. Visus suinteresuotuosius subjektus reikėtų supažindinti su šių vertinimų rezultatais ir taip pat aptarti sukauptą patirtį.

4.2 Savanoriai į veiklą turėtų būti įtraukiami tik remiantis poreikiais ir prašymais, išnagrinėjus ir įvertinus padėtį bei atsižvelgiant į nuo nelaimių ar sudėtingų krizių nukentėjusių gyventojų poreikius. Labai svarbu Europos lygmens priemonės (COHAFA, Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos GD mechanizmai ir kt.) susieti su tarptautiniais koordinavimo mechanizmais bendradarbiaujant su Humanitarinių reikalų koordinavimo biuru (OCHA).

4.3 Humanitarinės veiklos sektoriuje taip pat reikėtų sukurti aiškius mechanizmus su specializuotais tinklais, kaip kad šiuo metu veikiančios Tarptautinė Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pasmėnulio draugijų federacija, VOICE (savanoriškos bendradarbiavimo ekstremaliųjų situacijų atveju organizacijos) ar Tarptautinė savanorių organizacijų taryba (ICVA) ir kt.

4.4 Pasiūlyme dėl reglamento pabrėžiama būtinybė nustatyti standartus, kurie būtų taikomi visuose savanorių į trečiąsias šalis telkimo etapuose. EESRK pritaria šiam siekiui ir siūlo, kad šie standartai būtų paremti gerąja humanitarinio sektoriaus praktika ir jau sėkmingai vykdomomis atitinkamomis iniciatyvomis (7).

4.5 Nustatant šiuos standartus ypatingą dėmesį reikia skirti saugumui ir užtikrinti būtinas sąlygas, kurios leistų plėtoti savanorių veiklą ir didinti jų pridėtinę vertę humanitariniuose projektuose.

4.6 Savanoriai paprastai dalyvauja socialinių organizacijų, rečiau – pilietinio pobūdžio viešųjų įstaigų veikloje. Įstaigų kokybė ypač svarbi sėkmingai veiklai. EESRK pritaria, kad reikia sukurti organizacijų sertifikavimo mechanizmus, paremtus humanitarinės veiklos sektoriaus patirtimi ir įgytomis žiniomis. Taigi, EESRK siūlo išnagrinėti ir paskleisti patirtį, kurią sukauptė Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos GD įgyvendinant bendruosius partnerystės susitarimus su nevyriausybinėmis organizacijomis ir JTO agentūromis (8).

4.7 EESRK yra įsitikinęs, kad sertifikavimo mechanizmas turi būti kuriamas remiantis visa sukaupta patirtimi, o jį taikant reikia laikytis tokių svarbių principų kaip skaidrumas, laisva konkurencija ir lygios galimybės, taip pat atskaitomybė. Ši iniciatyva turi paskatinti į veiklą įsitraukti senų tradicijų šioje srityje neturinčių šalių NVO. Tuo tikslu EESRK siūlo numatyti konkrečius veiksmus, kuriais būtų siekiama skatinti Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso iniciatyvą ir humanitarinę veiklą apskritai visose valstybėse narėse.

(7) EESRK siūlo atskirai stebėti bendrų standartų iniciatyvą (JSI), pradėtą įgyvendinti vykdant tris svarbiausias humanitarinės veiklos gerinimo iniciatyvas: projektą SPHERE, iniciatyvą HAP (angl. *Humanitarian Accountability Partnership Initiative* – Humanitarinio sektoriaus partnerių atskaitomybės iniciatyva) ir tinklo „People in Aid“ kodeksą.

(8) Taip pat reikėtų vykdyti Humanitarinės pagalbos priežiūros komiteto šiuo metu nagrinėjamų pasiūlymų stebėseną ir išnagrinėti kai kuriose valstybėse narėse įdiegtus akreditacijos mechanizmus, kad būtų suderintas požiūris ir išvengta dubliavimosi.

4.8 Priimančiosioms organizacijoms atitinkamosešalyse taip pat turi būti taikomi sertifikavimo kriterijai, bet juos reikia priderinti. Priimančiųjų organizacijų gebėjimų stiprinimo veiksmai turi būti vienu iš prioritetų, kuriam būtų skiriama techninė, logistinė ir finansinė projekto pagalba. Inicijatyva gali būti priemonė pietinių šalių partneriams paremti ir prisidėti prie priimančiųjų šalių visuomenės stiprinimo. EESRK šiai temai skyrė ypač daug dėmesio ir ją priėmė įvairių nuomonių ⁽⁹⁾.

4.9 EESRK pabrėžia, kad savanorius siunčiančios ir priimančios įstaigos turi būti pilietinio pobūdžio, kadangi taip užtikrinama, kad bus laikomasi humanitarinių principų ir puoselėjamos humanitarinės vertybės, o savanoriai sulauks atitinkamos visuomenės palaikymo.

4.10 Kalbant apie verslo subjektų, kurie taip pat yra sukaupę patirties įmonių ar kitokios savanoriškos veiklos srityje, dalyvavimą, EESRK yra įsitikinęs, kad ši klausimą reikia išsamiai išnagrinėti ir pasiūlyti tam tikrus jų dalyvavimo mechanizmus. Bet kuriuo atveju EESRK laikosi nuomonės, kad reikia didinti mažų ir vidutinių įmonių vaidmenį, o ne tik stambių įmonių, turinčių įmonių socialinės atsakomybės ar panašių padalinių, kaip kad yra buvę anksčiau.

4.11 Norint užtikrinti sklandų veiksmų plėtojimą lemiamą reikšmę turi savanorių kandidatų, norinčių dalyvauti Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpuso veikloje, mokymas. EESRK nori pabrėžti savo įsitikinimą, kad be techninio ir profesinio pobūdžio mokymo, kuris, savaimė aišku, yra svarbus, reikia numatyti ir daugiau dėmesio skirti tokiam mokymui, kurio objektas būtų vertybės, pagarba nukentėjusiai visuomenei, tarpkultūrinė dimensija, pagarba apskritai, psichologiniai ir socialiniai pagalbos aspektai ir kt., t. y. daugybė tų klausimų, kurie sudaro humanitarinės veiklos, neapsiribojančios vien techniniais dalykais, esmę. Savanoriškos veiklos skiriamasis bruožas

ir yra būtent šis dėmesys principams ir vertybėms, kuris mokant savanorius turi būti svarbiausiu dalyku.

4.12 Tuo tikslu reikia bendradarbiauti su šioje srityje patirtį sukaupusiais skirtingų valstybių narių subjektais ir Europos masto mokymo tinklais, ne tik universitetinio pobūdžio, bet ir sukurtais pelno nesiekiančių organizacijų. Išskirtinį dėmesį reikia skirti vykdant bandomuosius projektus įgyvendintų mokymo veiksmų įvertinimui. EESRK ragina neatidėliojant pradėti kaupti informaciją apie gerąją praktiką šioje srityje, kad ji taptų lyginamuoju standartu (angl. *benchmarks*) būsimiems pasiūlymams.

4.13 Pasiūlyme dėl reglamento numatoma sukurti duomenų bazę, į kurią būtų įtraukiami potencialūs savanoriai, kuriuos vėliau būtų galima pasitelkti imantis veiksmų akredituotoms organizacijoms arba galbūt Komisijos tarnyboms. EESRK nori atkreipti dėmesį į tai, kad savanorio priėmimą į tam tikrą organizaciją lemia ne tik techniniai reikalavimai, bet ir bendrų vertybių puoselėjimas, pritarimas įstaigos įgaliojimams ir misijai ir kt. Todėl, kad ir kokį galutinį duomenų bazės pobūdį nustatytų Europos Komisija, EESRK yra įsitikinęs, kad būtina atsižvelgti į šį aspektą.

4.14 ES pagalbos savanorių iniciatyvos įgyvendinimas – tai galimybė imtis aktyvesnių Europos piliečių informuotumo didinimo ir švietimo veiksmų tokiomis klausimais kaip solidarumas, būtinybė ir toliau, netgi krizės sąlygomis, užtikrinti pagalbos srautus ir skleisti visuotines vertybes. EESRK nori pareikšti, kad, kaip jau yra nurodęs kitose nuomonėse, reikia neapsiriboti „žinomumu“, o siekti užmegzti glaudesnius ryšius su piliečiais. Vykdant šias užduotis pilietinės visuomenės organizacijoms, daugeliui kurių atstovauja EESRK, tenka lemiamas vaidmuo. EESRK pasisako už tai, kad šie piliečių informuotumo didinimo veiksmai visų pirma būtų vykdomi tose valstybėse narėse, kurios neturi senų tradicijų humanitarinės veiklos srityje.

2013 m. spalio 16 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*

Henri MALOSSE

⁽⁹⁾ EESRK nuomonė „Pilietinės visuomenės dalyvavimas Europos Sąjungos vystymosi ir vystomojo bendradarbiavimo politikoje“, OL C 181, 2012 6 21, p. 28–34.